

SXEDIO.355

31.8.1956: Ο ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ ΓΙΩΡΚΑΤΖΗΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΣΑΜΨΩΝ ΣΕ ΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΓΙΝΕ ΓΝΩΣΤΗ ΩΣ "Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ" ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Η " Μάχη του Νοσοκομείου" ήταν μια από τις πιο τολμηρές ενέργειες της ΕΟΚΑ.

Εγινε στις **31** Αυγούστου **1956** και στόχος της ήταν η απελευθέρωση του Πολύκαρπου Γιωρκάτζη από το Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας όπου μεταφέρθηκε για ιατρική εξέταση.

Ο Πολύκαρπος Γιωρκάτζης ένα από τα δυναμικά στελέχη της ΕΟΚΑ είχε συλληφθεί και κλειστεί στις Κεντρικές Φυλακές.

Ωστόσο επέμενε ότι ήταν άρρωστος και οι Άγγλοι, τον μετέφεραν στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας για εξετάσεις.

Μέχρι να μεταφερθεί όμως στο Νοσοκομείο η ΕΟΚΑ είχε ειδοποιηθεί για τη μεταφορά του και μια ομάδα από τους Ιωνά Νικολάου, Κυριάκο Κολοκάση, Σπύρο Κυριάκου από το Γέρι και το Δημοσιογράφο Νίκο Σαμψών διεισέδθησαν να τον απαγάγουν από τα χέρια των Άγγλων.

Η επιχείρηση ήταν πολύ δύσκολη. Ο Πολύκαρπος Γιωρκάτζης συνοδευόμενος από ομάδα πάνοπλων Άγγλων στρατιωτών μεταφέρθηκε σιδηροδέσιμος στο Νοσοκομείο. Ήταν προδεδεμένος με χειροπέδα στο χέρι ενός δεσμοφύλακος κι' αυτό έκανε ακόμα πιο δύσκολη την απόπειρα απαγωγής του.

Οι τέσσερις αγωνιστές της ΕΟΚΑ όμως δεν δέιλιασαν. Κρύφτηκαν στον προθάλαμο του Νοσοκομείου και σαν ο Γιωρκάτζης, αφού υποβλήθηκε σε ιατρική εξέταση, έφθασε με τη συνοδεία του δίπλα τους, αυτοί πάτησαν τις σκανδάλες των πιστολιών τους. Ακολούθησε σκληρή μάχη με αποτέλεσμα να σκοτωθούν οι Ιωνάς Νικολάου και Κυριάκος Κολοκάσης. Ένα τρίτο μέλος της ομάδας, ο Σπύρος Κυριάκου

τραυματίστηκε σοβαρά.

Ο μόνος από την ομάδα που δεν έπαθε τίποτα ήταν ο Νίκος Σαμψών ο οποίος διέφυγε με άλλους συναγωνιστές του που τον ανέμεναν με αυτοκίνητο έξω από το Νοσοκομείο.

Ωστόσο το εγχείρημα πέτυχε γιατί ο Πολύκαρπος Γιωρκάτζης κατόρθωσε ν' αφαιρέσει τις χειροπέδες και να δραπετεύσει.

Σε λίγες μέρες συνενωνόταν με τις ανταρτικές ομάδες στην περιοχή Καλοπαναγιώτη και ριχνόταν στη μάχη μαζί με το Μάρκο Δράκο.

ΟΙ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ: Η χειροπέδη γύρω απε το χέρι του Πολύκαρπου Γιωρκάτζη ήταν κάπως χαλαρή. Το χέρι του ήταν πολύ λεπτό και οι Αγγλοι χρησιμοποίησαν γι' αυτόν την πιο μικρή σε μέγεθος καθώς θα τον μετέφεραν στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας για ιατρική εξέταση.

Παραπονείτο για πόνους στο στομάχι και με τα πολλά οι Αγγλοι πείστηκαν τελικά να τον μεταφέρουν στο Νοσοκομείο για ακτινολογική εξέταση.

Κατά τη μεταφορά του Γιωρκάτζη στο Νοσοκομείο οι Αγγλοι φρόντισαν να πάρουν όσο το δυνατό πιο πολλά μέτρα ασφαλείας. Τους είχε διαφύγει μια φορά ήδη από τα κρατητήρια Κοκκινοτριμιθιάς και τον είχαν επικηρύξει με **5.000** λίρες.

Αυτή τη φορά ήθελαν να είναι βέβαιοι ότι δεν θα τους ξέφευγε. Στο ένα του χέρι τοποθέτησαν το ένα τμήμα της χειροπέδης ενώ στο άλλο το "φόρεσε" ο Έλληνας δεσμοφύλακας Αργύρης Χαραλάμπους.

Δυσκολεύθηκαν πολύ να βρουν την κατάλληλη χειροπέδη για το χέρι του Πολύκαρπου Γιωρκάτζη που ήταν τόσο αδύνατο. Ομως, ακόμα και αυτό το μέγεθος που βρήκαν, και ήταν το πιο μικρό που διέθεταν, δεν μπορούσε να σφίξει το χέρι του όσο θα ήθελαν οι αρχές των Κεντρικών Φυλακών, όπου κρατείτο εδώ και τρεις μήνες μετά την τυχαία σύλληψη του στο σπίτι του Ονισήφορου Αντωνίου, ενώ ήταν τομεάρχης της ΕΟΚΑ στην επαρχία Λευκωσίας.

Ο Αργύρης Χαραλάμπους, ο Έλληνας δεσμοφύλακας, που ήταν δεμένος κι αυτός από την άλλη

άκρη της χειροπέδης, σχεδόν τον έσερνε από πίσω του, καθώς οι δυο Αγγλοι λοχίες που τον συνόδευαν κατέβαιναν βιαστικά την εσωτερική σκάλα του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας. Θάλεγγες έτρεχαν σαν να ήθελαν κάτι να προλάβουν. Και η κόγχη του σιδέρου της χειροπέδης έμπαινε στο λεπτό χέρι του Πολύκαρπου Γιωρκάτζη κάνοντας τον να υποφέρει.

Ο Πολύκαρπος Γιωρκάτζης ακολουθούσε τους φρουρούς του βαριεστημένα. Κατέβαινε ένα, ένα τα σκαλιά και κοίταζε με το αετίσιο βλέμμα του γύρω, γύρω, περιμένοντας κάτι το πολύ σημαντικό να συμβεί από στιγμή σε στιγμή.

Γνώριζε ότι η ΕΟΚΑ θα διενεργούσε επιχείρηση απελευθέρωσης του παρά τα αυστηρά μέτρα ασφαλείας που είχαν πάρει οι Αγγλοι. Το ίδιο είχε συμβεί πριν δεκαπέντε ημέρες όταν είχαν απελευθερωθεί από τα χέρια των βρεττανών ο Αργύρης Καραδήμας κι ένας κοινός κατάδικος, από λάθος.

Γύρω από τον Πολύκαρπο Γιωρκάτζη είχε σχηματισθεί "σταυρός" από δεσμοφύλακες και δυο Βρετανούς Αστυνομικούς Λοχίες: Ένας Τούρκος δεσμοφύλακας περπατούσε δίπλα του, από την άλλη πλευρά που βρισκόταν ο Έλληνας Δεσμοφύλακας Αργύρης Χαραλάμπους, ενώ ένας ένοπλος Βρετανός Λοχίας, με ζωσμένο το πιστόλι του στη μέση του, βρισκόταν μπροστά του.

Ένας δεύτερος βρετανός Λοχίας ακολουθούσε καλύπτοντας τα "νώτια" του Πολύκαρπου Γιωρκάτζη, με ένα αυτόματο. Είχε το δάκτυλο στη σκανδάλη του όπλου του, έτοιμος να βάλει εναντίον οποιασδήποτε ύποπτης κίνησης.

Ο άνδρας που συνόδευαν ήταν ένας από τους σημαντικούς άνδρες της ΕΟΚΑ. Τον θεωρούσαν πολύ επικίνδυνο και θα ησύχαζαν μόνο σαν θα τον παρέδιδαν στις αρχές των Κεντρικών Φυλακών για να κλειστεί και πάλι πίσω από τα σίδερα.

Τα δυνατά κτυπήματα των παπουτσιών τους πάνω στα μάρμαρα της σκάλας, καθώς περπατούσαν με γοργό βήμα, ακούγονταν από πολύ μακριά και προκαλούσαν

δέος στους πολίτες και ιδιαίτερα στο προσωπικό του Νοσοκομείου που ανεβοκατέβαινε τις σκάλες.

Όλοι παραμέριζαν να περάσει το στρατιωτικό απόσπασμα που συνόδευε τον μικρόσωμο κρατούμενο.

Ήταν λίγο μετά τη δεκάτη πρωινή της 31ης Αυγούστου 1956. Ο Γιωρκάτζης με τη συνοδεία του βρίσκονταν στο τελευταίο τμήμα της σκάλας. Σε λίγο θα έφθαναν στον προθάλαμο του Νοσοκομείου, μερικά μόνο μέτρα από την κυρία είσοδο.

Λίγα μέτρα πιο κάτω, στο προαύλιο, ένα στρατιωτικό αυτοκίνητο, ανέμενε με άλλους δεσμοφύλακες για να τους μετέφερε όλους στη βάση τους- τις Κεντρικές Φυλακές που απείχαν, απ εκεί που βρίσκονταν, ένα περίπου χιλιόμετρο.

Όμως άλλα ήταν τα σχέδια της ΕΟΚΑ.

Ενώ ο Γιωρκάτζης κι η συνοδεία του συνέχιζαν να κατεβαίνουν τα σκαλιά με γοργό βήμα, ένας νέος πέρασε από δίπλα τους. Κάτι ψυθίρυσε στο Γιωρκάτζη, κι εκείνος έφερε το ελεύθερο του χέρι στο κεφάλι και χάριδεψε τα μαλιά του, δείγμα ότι πήρε το μήνυμα. Το πρόσεξε αυτό ο Δεσμοφύλακας Αργύρης Χαραλάμπους. Κάτι υποψιάστηκε. Αλλά δεν έδειξε ν' ανησυχεί. Μέσα του όμως κάτι του έλεγε ότι κάτι θα συνέβαινε. Και δεν έπεσε έξω.

Από αυτή τη στιγμή Πολύκαρπος Γιωρκάτζης ακολουθούσε τη συνοδεία του κοιτάζοντας αριστερά-δεξιά με την ελπίδα να αναγνωρίσει μέσα στους αγνώστους που ανεβοκατέβαιναν τη σκάλα κάποιο γνωστό του. Ήταν τομεάρχης της ΕΟΚΑ στη Λευκωσία πριν συλληφθεί τον Ιούνιο του 1956- πριν τρεις μήνες δηλαδή- και γνώριζε ποιοι έκαναν τι στη Λευκωσία. Όμως και μέσα στις Φυλακές δεν είχε χάσει επαφή με την Οργάνωση.

Ίσως, ήλπιζε, κάποιος θα του έδινε το τελικό σύνθημα.

Παρ όλον ότι ήταν απομονωμένος στις σιδερόφρακτες φυλακές του Βρετανού κυριάρχου, είχε ειδοποιηθεί με το μυστικό ταχυδρομείο της Οργάνωσης, ότι θα διενεργείτο απόπειρα

απελευθέρωσης του από το Νοσοκομείο.

Εξ άλλου η παρουσία του στο Νοσοκομείο δεν ήταν τυχαία. Ο ίδιος δεν υπέφερε από καμιά ιδιαίτερη ασθένεια. Αλλά επέμενε ότι αισθανόταν πόνους στο στομάχι ελπίζοντας ότι σαν θα έβγαινε από τις φυλακές η απελευθέρωση του θα ήταν ευκολότερη για την οργάνωση. Ο γιατρός των Φυλακών Ανδρέας Μαρκίδης, είχε δώσει τη συγκατάθεση του, για μεταφορά του στο Νοσοκομείο, παρ όλον ότι γνώριζε ότι ο Γιωρκάτζης δεν ήταν άρρωστος.

Τώρα ο Γιωρκάτζης ήταν πανέτοιμος, να επιτύχει αυτό που θεωρούσαν οι Βρετανοί ακατόρθωτο, σαν θα άρχιζε η τολμηρή επιχείρηση.

Οι Άγγλοι στρατιώτες νόμιζαν ότι είχαν πάρει όλα τα μέτρα ασφαλείας ώστε ο "Χουντίνι" να επέστρεφε ασφαλισμένος στο κελλί του στις Κεντρικές Φυλακές.

Ωστόσο, δεν είχαν προσέξει ότι τέσσερις νέοι της ομάδας " Γεράκια", του χωριού Γέρι, είχαν εισέλθει στο Γενικό Νοσοκομείο πάνοπλοι κι αποφασισμένοι ν απελευθερώσουν τον Πολύκαρπο Γιωρκάτζη, θυσιάζοντας ακόμη και τη ζωή τους αν χρειαζόταν.

Ήταν ο δημοσιογράφος Νίκος Σαμψών κι οι τρεις φίλοι από το Γέρι Ιωνάς Νικολάου, Κυριάκος Κολοκάσης και Σπύρος Κυριάκου.

Οι τέσσερις νέοι χωρίστηκαν σε δυο ομάδες και χωρίς να προκαλέσουν υποψίες πήραν θέσεις στο τέρμα της σκάλας, απ' όπου θα περνούσαν σε λίγα λεπτά οι Βρετανοί στρατιώτες κι οι δεσμοφύλακες μαζί με τον Πολύκαρπο Γιωρκάτζη.

Στη μια πλευρά στάθηκαν ο Νίκος Σαμψών και ο Σπύρος Κυριάκου και στην άλλη, κοντά στην κεντρική είσοδο, οι Ιωνάς Νικολάου και Κυριάκος Κολοκάσης.

Ενας πέμπτος συναγωνιστής τους, ο Γεώργιος Ταλιαδώρος, πήρε θέση δίπλα από το τηλέφωνο. Είχε καλή θέα προς τη σκάλα απ όπου είχε ήδη φανεί να κατεβαίνει ο Πολύκαρπος Γιωρκάτζης με τη συνοδεία του.

Τα "Γεράκια" είχαν κινηθεί με τέλειο συγχρονισμό. Γιατί λίγα μόλις λεπτά μετά που πήραν τις θέσεις τους, ο Νίκος Σαμψών έβλεπε το Γεώργιο Ταλιαδώρο να χαμογελά και να του κάνει νόημα με το κεφάλι ότι ο Γιωρκάτζης είχε κάμει την εμφάνιση του, μαζί με τη συνοδεία του στο τελευταίο τμήμα της σκάλας.

Σε λίγα δευτερόλεπτα θα βρισκόταν κοντά τους κι έπρεπε να δράσουν αστραπιαία, για να έχουν το ευεργέτημα του αιφνιδιασμού, πραγματοποιώντας την πιο τολμηρή επιχείρηση που είχε οργανώσει ποτέ η ΕΟΚΑ στα πρώτα δυο χρόνια του αγώνα.

Ο Νίκος Σαμψών περίμενε ακόμα λίγο και στη συνέχεια ανέσυρε το πιστόλι του κι όρμησε μπροστά κατευθυνόμενος προς το Βρετανό Λοχία που κρατούσε το αυτόματο.

Σχεδόν ταυτόχρονα τα περίστροφα των "Γερακιών" άρχισαν να ξερνούν καυτό μολύβι. Το ίδιο και το αυτόματο του Βρετανού Λοχία.

Ακολούθησε πανδαιμόνιο. Οι πυροβολισμοί αναμιγνύονταν με τις κραυγές πόνου και αγωνίας από τους πληγωμένους που δέχθηκαν τις σφαίρες που ρίχνονταν κι από τις δυο πλευρές.

Οι Άγγλοι έπεσαν στο έδαφος και προσπάθησαν να βρουν κάλυψη.

Το ίδιο κι ο Πολύκαρπος Γιωρκάτζης που ήταν προσδεδεμένος με τις χειροπέδες στον Έλληνα δεσμοφύλακα Αργύρη Χαραλάμπους.

Τί είχε συμβεί μέσα σ αυτά τα λίγα δραματικά δευτερόλεπτα;

Μόλις ο Νίκος Σαμψών άρχισε να τρέχει προς την πλευρά του Βρετανού Λοχία με προτεταμένο το περίστροφό του εναντίον του πάτησε την σκανδάλη του. Αλλά εκείνο σ αυτή την κρίσιμη στιγμή δεν ανταποκρίθηκε.

Σχεδόν ταυτόχρονα είδε το Λοχία να στρέφει το αυτόματο του εναντίον του και να ετοιμάζεται να πατήσει τη σκανδάλη του όπλου του.

Ο κίνδυνος για το Νίκο Σαμψών ήταν θανάσιμος. Κι η επιχείρηση απελευθέρωσης του Γιωρκάτζη

κινδύνευε να ματαιωθεί πριν καλά, καλά αρχίσει.

Την ενέργεια του Βρεττανού Λοχία αντιλήφθηκε σχεδόν ταυτόχρονα κι ο Σπύρος Κυριάκου, που βρισκόταν πίσω από το Σαμψών και ο οποίος αντέδρασε ενστικτωδώς πατώντας τη σκανδάλη του περιστρόφου του που το είχε στρέψει εναντίον του Βρεττανού.

Πέτυχε το Λοχία κατάστηθα σώζοντας το Νίκο Σαμψών από βέβαιο θάνατο.

Ο Βρεττανός πληγωμένος από τη σφαίρα του Σπύρου Κυριάκου τρέκλισε, αλλά δεν έχασε αμέσως τις αισθήσεις του. Τα πόδια του λύγισαν κι έγυρε προς το έδαφος. Πρόλαβε όμως να πατήσει τη σκανδάλη του αυτομάτου του. Κι όπως έγερνε προς το έδαφος αυτό συνέχιζε να πυροβολεί προς την κατεύθυνση των επιτεθέντων. Οι σφαίρες του γάζωσαν τους Ιωνά Νικολάου και Κυριάκο Κολοκάση. Την ίδια τύχη είχε κι ο Σπύρος Κυριάκου, ο οποίος όμως τραυματίστηκε ελαφρότερα.

Ολα εξελίσσοντο με κινηματογραφική ταχύτητα.

Ο Νίκος Σαμψών για να αποτρέψει έφοδο των άλλων Βρεττανών που βρίσκονταν στο προαύλιο του Νοσοκομείου κατευθύνθηκε προς την έξοδο κι έρριψε μερικούς πυροβολισμούς εναντίον τους, για να τους κρατήσει μακριά. Ετσι αυτοί δεν τόλμησαν να εισέλθουν στο κτίριο.

Ο άλλος Βρεττανός Λοχίας κι ο ένας Τούρκος δεσμοφύλακας τρομοκρατημένοι προσπάθησαν να βρουν κάλυψη πίσω από τη σκάλα ξεχνώντας προς στιγμή τα όπλα τους. Τους ενδιέφερε μόνο η ζωή τους. Και το σημείο στο οποίο βρέθηκαν τους πρόσφερε ικανοποιητική κάλυψη τουλάχιστον προσωρινά.

Μέσα στον παντζουρλισμό που ακολούθησε ο Νίκος Σαμψών έτρεξε προς τον Αγγλο Λοχία πεσμένος στο δάπεδο του Νοσοκομείου, τραυματισμένος από τις σφαίρες του Σπύρου Κυριάκου και τον κτύπησε με το πιστόλι του.

Ενώ αυτός έπεφτε στο έδαφος μπόρεσε να φωνάξει μια βρισιά στο Νίκο Σαμψών, προσθέτοντας:

- Για μένα όλοι οι Κύπριοι είστε οι ίδιοι...

Και βάζοντας όλες του τις δυνάμεις έστρεψε το όπλο του εναντίον όσων βρίσκονταν γύρω του και πάτησε τη σκανδάλη χωρίς να γνοιάζεται ποιον θα εύρισκαν οι σφαίρες του. Για κείνον όλοι οι Κύπριοι ήσαν οι ίδιοι όπως είχε πει.

Ο Νίκος Σαμψών αντέδρασε αμέσως. Βρισκόταν πολύ κοντά του και με μια δρασκελιά τον πάτησε στο λαιμό, ενώ με το άλλο του πόδι κλώτσησε το αυτόματο του Βρετανού Λοχία.

Την ίδια προσπάθεια κατέβαλε κι ο Πολύκαρπος Γιωρκάτζης, του οποίου μάλιστα το πόδι είχε μπλεχθεί, μέσα στον ιμάντα του αυτομάτου του Βρετανού Λοχία.

Σε λίγο το αυτόματο κυλούσε στο δάπεδο, μακριά από τα χέρια του Βρετανού Λοχία.

Όμως αυτός δεν έλεγε να υποχωρήσει. Του είχαν μείνει μερικές ακόμη δυνάμεις και συνέχιζε μόνος να αντιστέκεται, ενώ ευτυχώς για τους αγωνιστές ο άλλος συνάδελφός του Λοχίας, κρυμμένος πίσω από τη σκάλα, έδινε για μερικά δευτερόλεπτα την εντύπωση ότι δεν τον ενδιέφερε τι γινόταν γύρω του...

Έτσι ενώ ο Βρετανός Λοχίας βρισκόταν στο έδαφος με τις λίγες δυνάμεις που του είχαν απομείνει έβαλε το χέρι του απότομα στην τζέπη του κι ανέσυρε από αυτήν το τελευταίο του χαρτί: Ένα μικρό περίστροφο. Στη συνέχεια πάτησε τη σκανδάλη σημαδεύοντας το Νίκο Σαμψών στο πόδι. Ευτυχώς οι σφαίρες διέτρησαν μόνο το παντελόνι του Νίκου Σαμψών χωρίς να τον τραυματίσουν.

Ο Νίκος Σαμψών νευριασμένος ξαναπάτησε το Βρετανό Λοχία με περισσότερη τώρα δύναμη ξανά στο λαιμό. Έκανε μια σπασμωδική κίνηση. Σε λίγο το πρόσωπο του μελάνιασε κι έμεινε ακίνητος. Είχε ξεψυχίσει...

Ο Νίκος Σαμψών άρπαξε τότε το αυτόματο του Αγγλου Λοχία και κοίταξε ολόγυρά του. Είδε τους δυο του συντρόφους Ιωνά Νικολάου και Κυριάκο Κολοκάση να κείνται, νεκροί, από τις σφαίρες του Βρετανού

Λοχία.

Ο τρίτος του σύντροφος, ο Σπύρος Κυριάκου, κοιτόταν κι αυτός βαρειά τραυματισμένος στη θέση του.

Μέσ σ αυτή την αναμπουμπούλα ο Νίκος Σαμψών είχε το κουράγιο να κατευθυνθεί προς τους δυο νεκρούς, συντρόφους του. Τους έρριξε ένα βλέμμα θαυμασμού.

Βλέποντας τον Ιωνά Νικολάου να κείται νεκρός, όπως υπολόγιζε, μπροστά του, στο νου του ξαναήλθαν μέσα σε κλάσματα δευτερολέπτου, αυτά που του είχε πει, λίγες μέρες προηγουμένως ενώ πήγαιναν στο ΓΣΠ για να παρακολουθήσουν την αγαπημένη του ομάδα, το ΑΠΟΕΛ, να προπονείται:

- Για να κερδηθεί η κυπριακή ελευθερία θα χυθεί ακόμα πολύ αίμα. Ποιος ξέρει αδελφέ μου πότε θα ελθει κι η δική μας σειρά να προσφέρουμε το αίμα μας. Πάντως θα έλθει...

Κι' αυτή η ώρα δεν καθυστέρησε πολύ. Θυσιαζόταν ο ίδιος για να βοηθησει κάποιον συμμαχητή του στην ΕΟΚΑ, να απελευθερωθεί και ν ανέβει στα βουνά για να συνεχίσει τον αγώνα για την αποτίναξη του αγγλικού ζυγού, μαζί με το Διγενή και τα παλληκάρια του.

Ο Νίκος Σαμψών στράφηκε προς τον άλλο του σύντροφο, τον Κυριάκο Κολοκάση. Κι' αυτός δεν αντιδρούσε. Συγκλονισμένος έσκυψε απάνω του. Ηθελε κάτι από αυτό το παλληκάρι σαν ενθύμιο. Το μόνο πρόχειρο που βρήκε ήταν τα ματογιάλια του. Τα πήρε, τα έβαλε στην τζέπη του και με το αυτομάτο στο ένα χέρι και στο άλλο το πιστόλι του προχώρησε προς την πισινή έξοδο του Νοσοκομείου.

Ο Κυριάκος Κολοκάσης είχε βρει ακαιραίο θάνατο από τις σφαίρες του Βρεττανού Λοχία, ενώ ο Ιωνάς Νικολάου, σοβαρά τραυματισμένος, είχε συρθεί προς την έξοδο του Νοσοκομείου, ενώ συνέχιζε να πυροβολεί με το περίστροφό του εναντίον των άγγλων δημιουργών της αντιπερισπασμό στην προσπάθεια του Πολύκαρπου Γιωρκάτζη ν' απαλλαγεί από τις

χειροπέδες και να διαφύγει.

Από τη θέση του ο Σπύρος Κυριάκου τον έβλεπε και τον καμάρωνε καθώς συνέχιζε, παρά τα τραύματά του, να βάλλει εναντίον του δεύτερου Αγγλου Λοχία που είχε κρυφθεί πίσω από τη σκάλα κι ο οποίος στο μεταξύ είχε ξαναβρεί τον εαυτό του κι άρχισε να βάλλει κι αυτός εναντίον των επιτεθέντων, με το πιστόλι του.

Ο Ιωνάς Νικολάου άντεξε για λίγο ακόμη. Και σαν εξεκένωσε όλες τις σφαίρες του όπλου του χωρίς, να μπορεί να κάνει οτιδήποτε άλλο, έρριψε το κενό του όπλο εναντίον των Αγγλων.

Σαν αυτός είδε την απεγνωσμένη ενέργεια του Ιωνά Νικολάου να πετά το άσφαιρο πια περίστροφό του, και βέβαιος πια ότι δεν είχε άλλο τρόπο να αμυνθεί μια και συρόταν στο έδαφος λόγω των τραυμάτων του, του επιτέθηκε με προτεταμένο το όπλο του.

Από μακριά ο Σπύρος Κυριάκου είδε το βρετανό να αποτελειώνει τον ήρωα με μανία κτυπώντας τον με το όπλο του στο κεφάλι.

Ήταν σ' αυτή την κατάσταση που τον τον είδε μέσα στον παντιζουρλισμό της μάχης ο Νίκος Σαμψών, λίγο μετά που κατάφερνε να αποπλίσσει τον άλλο Βρετανό Λοχία και να τον αποτελειώσει κι εκείνος πατώντας τον στο λαιμό.

Ο τρίτος των "Γερακιών" από το Γέρι, ο Σπύρος Κυριάκου, βαρειά τραυματισμένος προσπάθησε να σταθεί στα πόδια του και ν' απομακρυνθεί κι' αυτός, αλλά διαπίστωσε ότι τον εγκατέλειπαν οι δυνάμεις του.

Φώναξε στο Σαμψών:

- Φύγε εσύ, θα σε καλύπτω εγώ.

Προτίμησε να βοηθήσει το σύντροφό του να φύγει κι' αυτός θα έμενε να τον καλύπτει. Ο Αλτρουϊσμός βρισκόταν στο απώγειο του. Ο Σπύρος Κυριάκου δεν σκεφτόταν αυτή τη στιγμή τη ζωή του παρά μόνο εκείνη του συντρόφου του.

Ο Νίκος Σαμψών έτρεξε προς την πισινή έξοδο του Νοσοκομείου, ενώ ο Σπύρος Κυριάκου σύρθηκε για

λίγο ακόμη, έφθασε σε μια πόρτα και την έσπρωξε. Ευτυχώς γι αυτόν δεν ήταν κλειδωμένη. Με δυσκολία μπήκε μέσα στο δωμάτιο, καθώς οι σφαίρες σφύριζαν γύρω του. Την έκλεισε και κρύφθηκε στο δωμάτιο.

Ήταν καιρός. Γιατί σε λίγο στον προθάλαμο του Νοσοκομείου Ορμούσαν ομάδες βρετανών στρατιωτών. Ένας από αυτούς έρριξε μια ριπή εναντίον του που ευτυχώς αστόχησε.

Ο Σπύρος Κυριάκου, συγκλονισμένος από το θάνατο των δυο συντρόφων του και το δικό του τραυματισμό, αγωνιούσε για το τι θα επακολουθούσε. Είχε όμως χάσει αρκετό αίμα. Και στην παραζάλη του είχε χάσει για ένα μικρό διάστημα τις αισθήσεις του.

Μέσα στο δωμάτιο βρισκόταν μια άγνωστη του που του έδωσε τις συμβουλές της για το τι έπρεπε να κάμει.

Γι' αυτή τη δραματική στιγμή ο δημοσιογράφος Σπύρος Κέττηρος που συνομίλησε με το Σπύρο Κυριάκου έγραψε το **1974**:

"Μια άρρωστη γυναίκα βρισκόταν στο δωμάτιο, όπου κατέφυγε ο Σπύρος Κυριάκου. Κρατούσε το πλευρό του, το αίμα έτρεχε ασταμάτητα από την πληγή. Τα μάτια του άρχισαν να σκοτεινιάζουν. Οι σωματικές δυνάμεις τον εγκατέλειπαν. Μα η θέληση της ψυχής του ήταν ακατάβλητη.

- Πέσε εδώ γιε μου, θα σε σκοτώσουν, είπε στοργικά η γυναίκα κι έδειξε στον τραυματισμένο αγωνιστή ανήσυχη, ένα κρεββάτι.

- Θα φύγω, απάντησε εκείνος με πείσμα κι έσφιξε τα δόντια από τον πόνο.

Κι' αμέσως έχασε τις αισθήσεις του. Πόση ώρα έμεινε εκεί αναίσθητος δεν μπορεί τώρα να ξέρει. Κανένας δεν τον είχε προσέξει. Μετά τη μάχη και τους τόσους πυροβολισμούς, μετά το πανδαιμόνιο και την σύγχυση όλοι έτρεχαν εδώ κι εκεί αλαφιασμένοι. Οι στρατιώτες είχαν καταλάβει το κτίριο. Κανένας δεν μιλούσε και δεν κινείτο.

Ο Σπύρος Κυριάκου άνοιξε τα μάτια. Να φύγει

δεν μπορούσε. Το τραύμα ήταν αρκετά σοβαρά και τον καθήλωσαν στο κρεβάτι. Μα να πεθάνει έτσι αβοήθητος πεταμένος σ ένα δωμάτιο ήταν κάτι που δεν το χωρούσε ο νους του. Βλέπει τότε κάποιον με άσπρη ιατρική μπλούζα να περνά από δίπλα του. συγκέντρωσε τις δυνάμεις του και τον άρπαξε από το μπράτσο.

- Ελα δω, του φώναξε, τι είσαι συ γιατρός ή νοσοκόμος;

- Τί θέλεις κύριε;

- Μίλα πες μου τι είσαι; Θα με αφήσετε να πεθάνω; Είμαι πληγωμένος, δεν βλέπεις;

Ο άγνωστος με την άσπρη μπλούζα ήταν ο γιατρός Δάφνιος. Στα λόγια αυτά του τραυματισμένου αγωνιστή στάθηκε και πλησίασε καλύτερα. Και χωρίς ερωτήσεις τον μετέφερε στο χειρουργείο".

Όταν αργότερα τον ανακάλυψαν οι Άγγλοι ο Σπύρος Κυριάκου δικαιολογήθηκε ότι είχε πάει στο Νοσοκομείο για να επισκεφθεί τη ξαδέλφη του Ειρηνούλα Γεωργίου κι' εκεί τραυματίστηκε από τα διασταυρούμενα πυρά.

Οι άγγλοι δεν τον πίστεψαν. Αλλά το άλλοθι που κατάφερε να προβάλει ήταν ατράντακτο. Άλλη μαρτυρία δεν είχαν εναντίον του. Έτσι περιορίστηκαν να τον στείλουν στα κρατητήρια μετά την αποθεραπεία του, αφού έμεινε στο Νοσοκομείο για ένα δεκαήμερο.

Το άλλοθι του Σπύρου Κυριάκου ενισχυόταν από το γεγονός ότι και άλλοι πολίτες που βρίσκονταν εκεί τυχαία είχαν σκοτωθεί ή τραυματισθεί κατά τη διάρκεια της μάχης.

Ένας από αυτούς που βρήκε το το θάνατο ήταν και ο φαρμακοποιός του Νοσοκομείου Κούλης Κυριακίδης. Από τους τρεις πολίτες που τραυματίστηκαν από τις αδέσποτες σφαίρες ένας ήταν ο συνεργάτης των επιτεθέντων Γεώργιος Ταλιαδώρος.

Όμως τι απέγιναν ο Νίκος Σαμψών και ο Πολύκαρπος Γιωρκάτζης, για τον οποίο έγινε η τολμηρή επιχείρηση;

Με το αυτόματο στο ένα χέρι και με το πιστόλι στο άλλο ο Νίκος Σαμψών, έρριξε μια τελευταία ματιά

στους νεκρούς συντρόφους του Ιωνά Νικολάου και Κυριάκο Κολοκάση και κατευθύνθηκε προς την πισινή έξοδο.

Κι εδώ πάλι ο συγχρονισμός ήταν τέλειος. Ο Νεοπτόλεμος Λεφτής, τον περίμενε με τη μηχανή του αυτοκινήτου του αναμμένη και με συνοδηγό την αγωνίστρια Ελένη Χριστοφορίδου. Πήδηξε σ' αυτό και κατευθύνθηκε στο Δάλι όπου έφθασαν ασφαλείς ύστερα από μια δραματική περιπέτεια.

Ο Πολύκαρπος Γιωρκάτζης στάθηκε πιο τυχερός. Σαν άρχισε το πιστολίδι στο Νοσοκομείο ο Βρετανός Λοχίας που τον συνόδευε, σαν δέχθηκε κατάστηθα τη σφαίρα από το πιστόλι του Σπύρου Κυριάκου κι άρχισε να τρεκλίζει και να πυροβολεί στα τυφλά, οι σφαίρες του περνούσαν ξυστά από τον ίδιο τον Γιωρκάτζη και τον Σαμψών.

Σχεδόν ταυτόχρονα κι ενώ εξουδετερώθηκε ο βρετανός Λοχίας, ο Γιωρκάτζης τρέχοντας και σύροντας μαζί του τον Έλληνα δεσμοφύλακα Αργύρη Χαραλάμπους, με τον οποίο ήταν συνδεδεμένος με χειροπέδη, προχώρησε προς ένα διάδρομο, ενώ ο δεύτερος Βρετανός Λοχίας κι ο Τούρκος δεσμοφύλακας, που είχαν συνελθει από το πρώτο σοκ, άρχισαν να βάλλουν εναντίον τους.

Εχοντας όμως ως ασπίδα τον φρουρό ο Γιωρκάτζης προχώρησε σε διπλανό διάδρομο. Εδώ δεν κινδύνευε πλέον.

Μπήκε σ' ένα δωμάτιο κι' εκεί, ύστερα από απεγνωσμένες προσπάθειες, συμμαζεύοντας το χέρι του όσο μπορούσε, κατάφερε, με τη βοήθεια του ιδρώτα, που έκανε το χέρι του να γλυστρά, να απαλλαγεί από τη χειροπέδη κι αδιαφορώντας για τα σοβαρά γδαρσίματα που υπέστη.

Ενώ έτρεχε άκουσε το Νίκο Σαμψών να του φωνάζει:

- Πόλυ μου έχουμε αυτοκίνητο.

Βγήκε από την πίσω πόρτα. Ανέπνευσε βαθειά. Ενοιωσε ελεύθερος. Ερριξε μια γρήγορη ματιά. Στη βιασύνη του δεν μπόρεσε να εντοπίσει το αυτοκίνητο

με τους ελευθερωτές του, τους οποίους και δεν γνώριζε. Εκείνη την περίοδο το ένα μέλος της ΕΟΚΑ θυσιαζόταν για το άλλο έστω κι αν δεν το γνώριζε. Ήταν αρκετό που θα βοηθούσε ακόμα ένα παλληκάρι του Διγενή.

Ετσι, χωρίς πολλή σκέψη, ο Πολύκαρπος Γιωρκάτζης άρχισε να πηδά ένα, ένα τους φράκτες των σπιτιών που βρίσκονταν απέναντι από την πισινή είσοδο του Νοσοκομείου.

Σε λίγο εύρισκε προστασία σε κάποιο σπίτι στην οδό Γλάστωνος, στην περιοχή του Νοσοκομείου.

Απ' εδώ και πέρα ήταν ζήτημα χρόνου να συνδεθεί ξανά με την ΕΟΚΑ και τους αντάρτες για να ριφθεί και πάλι στη μάχη για την αποτίναξη του αγγλικού ζυγού.

Ο Σπύρος Κέττηρος που ερεύνησε τη συνέχεια των ενεργειών του Πολύκαρπου Γιωρκάτζη πρόσθετε σε ειδική μελέτη του το **1974**:

"Οι ένοικοι του σπιτιού της οδού Γλάστωνος φοβήθηκαν. Ο Γιωρκάτζης τους είπε να φύγουν από το σπίτι να μη πάθουν τίποτε κι έφυγαν πράγματι. Πήγαν στη Λάρνακα.

" Ο Γιωρκάτζης έμεινε μόνος στο σπίτι. Σε λίγο φωνάζει την υπηρέτρια και της λέει:

" Τρέξε στο σπίτι αυτό (και της έδειξε ένα κοντινό σπίτι) και φώναξε την κοπέλλα που είναι εκεί. Θέλω να της μιλήσω.

" Η υπηρέτρια έτρεξε. Και σε λίγο έφθασε κοντά στο Γιωρκάτζη η Μαρούλα Κοκκίνου- Μαρκίδου, αγωνίστρια από τις πιο τολμηρές που εκτελούσε τότε ανάμεσα στ' άλλα και καθήκοντα συνδέσμου.

" Ετσι ο απελευθερωμένος πια Γιωρκάτζης απέκτησε επαφή με την οργάνωση. Επρεπε όμως να φύγει από το σπίτι της οδού Γλάστωνος. Οι Εγγλέζοι είχαν περικυκλώσει την περιοχή κι έκαναν έρευνες. Επρεπε να φύγει οπωσδήποτε για να μη πάει τουλάχιστον χαμένη η απόδραση του που στοίχισε τη ζωή σε λατρευτούς και λεβέντες συναγωνιστές.

" Η αγωνίστρια Μαρούλα Κοκκίνου- Μαρκίδου

ενημέρωσε αμέσως την Οργάνωση πως ο Πολύκαρπος Γιωρκάτζης μετά την δραπέτευση του από το Νοσοκομείο βρισκόταν μόνος στο σπίτι της οδού Γλάδστωνος, άοπλος, με κίνδυνο να συλληφθεί πάλι από τους Εγγλέζους που ήδη είχαν αρχίσει εκτεταμένες έρευνες σ όλη την περιοχή. Υπήρχε ακόμη ο κίνδυνος να σκοτωθεί ο Γιωρκάτζης αν γινόταν αντιληπτός και προσπαθούσε να διαφύγει.

" Όταν το μήνυμα έφθασε στον τότε τομεάρχη Λευκωσίας Ανδρέα Τσιάρτα γνωστό την περίοδο εκείνη με το ψευδώνυμο "Σαμψών" ότι ο Γιωρκάτζης βρισκόταν στο σπίτι της οδού Γλάδστωνος έθεσε μαζί με το βοηθό του Νίκο Κόση αμέσως σε ενέργεια σχέδιο παραλαβής του.

" Ειδοποιούνται ο αγωνιστής Λεύκος Πατσαλίδης, αστυνομικός. Φορά τη στολή του, παίρνει μαζί του μια δεύτερη στολή και πηγαίνει με την αστυνομική μοτοσυκλέττα για συνάντηση του Γιωρκάτζη.

" Ο Γιωρκάτζης ντύνεται αστυνομικός, επιβιβάζεται στη μοτοσυκλέττα και ξεκινούν. Από εκείνη την ώρα ήταν πραγματικά ελεύθερος. Κατέφυγε στο σπίτι του αλησμόνητου Γιώργου Κουρσουμπά, στο Καϊμακλί που η κόρη του η Δήμητρα σύζυγος σήμερα του Γρηγόρη Γρηγορά, ήταν γενική υπεύθυνος των οικονομικών της ΕΟΚΑ με μια δράση πολυκύμαντη κι αξιοθάυμαστη. Το ψευδώνυμο της Δήμητρας ήταν τότε Γαβριήλ".

Από εδώ ο Νίκος Κόσης τον παρέλαβε με τη Βάσω Λοϊζιά και τον μετέφεραν και πάλι στο βουνό. Κατέληξαν στον Καλοπαναγιώτη όπου τον παρέδωσαν στο τοπικό στέλεχος της ΕΟΚΑ Ανδρέα Παυλίδη, ο οποίος φρόντισε να συνδεθεί με τις ανταρτικές ομάδες της Μαραθάσας, στις οποίες υπηρετούσαν μεταξύ άλλων οι Μάρκος Δράκος, Χρίστος Τσιάρτας, Νίκος Ιωάννου, Νίκος Σπανός, Κυριάκος Κόκκινος, Αντωνάκης Κυριάκου, Νεόφυτος Σοφοκλέους και άλλα παλληκάρια του Διγενή που βρίσκονταν σε άμεση επαφή μαζί του.

Πίσω στη Λευκωσία και σ' όλη την Κύπρο οι Αγγλοι ξανάρχιζαν κι' αυτοί με τη σειρά τους ένα νέο αγώνα για τη σύλληψη του...